

Silvo Šinkovec

Učitelj in Evropa

Od leta 2004 se poslavljamo z novo zavestjo: smo v Evropski uniji, v novi politični strukturi, z novimi možnostmi in priložnostmi, z novimi omejitvami in ovirami. Kaj hočemo in česa si od EU želimo?

Sprašujemo se, kaj bomo od Evrope dobili. Finančno. Kaj bomo iztržili! Vprašanje pa je tudi, kaj bomo dali. Finančno. Od svojega dela, od zaslužka. Tistim, ki imajo v Evropi manj v denarnici ali v državnem proračunu. Tako razmišljamo, če svoje delo cenimo in če, seveda, pošteno delamo in služimo svoj kruh ter ga z drugimi lahko tudi delimo. Kaj bomo Evropejci dali ljudem drugih celin, ki živijo v veliki revščini in prikrajšanosti; tistim, na račun katerih je Evropa bogatela? Smo majhni, pa vendar dovolj veliki, da lahko prejemamo in dajemo. Če cenimo vzajemnost in spoštovanje. Ali pa smo se Evropi priključili z namenom, da postanemo del bogatega izkoriščevalskega sveta? Priti do denarja, kakor koli, četudi z manipulacijo, lažjo, netočnimi podatki. Samo da se okoristimo z denarjem drugih. To je predstava o Evropi, kjer je človek človeku volk.

EU ni le gospodarsko združenje, ampak država z vsemi vzvodi oblasti, z ministrstvi (komisijami), s široko upravo, ki odloča o življenju Evropejcev. O naši kulturi, zdravstvu, šolstvu, ekonomiji, prometu... Na podlagi katerih kriterijev, vrednot, z vidika katerih ciljev?

Kako si na ta vprašanja odgovarja slovenski učitelj? Na podlagi česa oblikuje svojo evropsko zavest? Kaj želi o Evropi povedati svojim učencem? Koliko časa posveti tem vprašanjem v svojem prostem času, strokovnem izpopolnjevanju in v razredih, ki jih poučuje? Je to zanj pomembna tema ali le obrobno vprašanje? So se njegove navade, odkar smo del EU, kaj spremenile?

Učitelj kulturo učencev ustvarja s poučevanjem, s svojo držo, stališči in navadami. Otroke lahko pripravlja za evropske državljane ali pa ohranja zavest provincialnega, majhnega sveta na sončni strani Alp. Ob učitelju učenci lahko začutijo pripadnost veliki družini Evrope ali pa se iz nje čutijo izključene. Ob učni snovi zgodovine, geografije, slovenščine, tujih jezikov, umetnosti, religije, etike (časa, kraja, jezika, kulture) spoznava zdrave in nezdrave načine sobivanja, si oblikuje vrednote in cilje. Ob takih pogovorih se lahko oblikuje zavest svobodne, strpne in pravične družbe. Zato ne bo dovolj poučevanje o zgodovinskih dejstvih, evropskih vojnah, imperializmu, nadvladi, agresiji, ampak se bodo morali učitelji osredotočiti tudi na razvoj kulture, filozofije, socialne zavesti, zavesti enakosti, pravičnosti, demokracije, spoštovanja vsakega posameznika, prizadevanja za mir in pravično sožitje.

Mnogi učitelji se udeležujejo mednarodnih razstav, kongresov in seminarjev, učijo se novih jezikov (Wolfgang Rank, avstrijski učitelj se je npr. odločil, da se nauči slovaščine). Gojijo evropsko zavest. Izkušnje oblikujejo širše obzorje, pustijo sanjati drznejše sanje, pomagajo razpoznati nerealna pričakovanja, spodbujajo aktivno udeleženo pri oblikovanju skupnega prostora.